

Košický kraj sa ohradil voči tvrdeniam INEKO

"DLH NÁS NEOHROZUJE, POZORNE HO STRÁŽIME!"

Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy INEKO koncom prázdnin zverejnil Analýzu finančnej stability vyšších územných celkov v SR. V jej závere tvrdil, že Košickému samosprávnemu kraju (KSK) patrí prvenstvo medzi kraji v celkovom dlhu za rok 2011, približuje sa k úrovni 60 % bežných príjmov predchádzajúceho roka, teda k hranici, pri ktorej by podľa zákona už nemal mať možnosť prijať ďalšie úvery. „S týmto záverom sme nesúhlasili. Je v rozpore s našimi výstupmi týkajúcimi sa dlhovej služby,“ tvrdí vedúca referátu strategických investícií KSK Marta Vajkunová.

KOŠICE. Podľa zákona o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy sa celková suma dlhu vo výške 60 percent skutočných bežných príjmov predchádzajúceho rozpočtového roka viaže k takzvanému priamemu dlhu. To sú zá-

väzky vyplývajúce zo splácania istín prijatých úverov, pôžičiek, návratných finančných výpomocí, zmieniek, komunálnych obligácií a ručiteľských záväzkov. Do celkovej sumy dlhu sa ale nezapočítavajú záväzky z návratných zdrojov financovania, ktoré boli prijaté na predfinancovanie europjektov, pretože ich splátky sú zabezpečené z nenávratných zdrojov EÚ.

Chybu odstránili

„Práve tu došlo k skresleniu údajov. INEKO už túto chybu na náš podnet odstránilo. Rovnako sa do limitu úverovej zadlženosti nezapočítavajú ani ostatné dlhodobé záväzky. Napriek tomu ich prísne sledujeme. A nielen my. Dlhodobé záväzky sú veľmi vážnou podmienkou úverovej zmluvy s Európskou investičnou bankou, avšak v jej prípade s limitom 70- a nie 60-percentného podielu na bežných príjmoch. Dôvodom ich sledovania je dopad na celkovú finančnú situáciu KSK a na zachovanie možnosti splácať úver v do-

hodnutých splátkach,“ dodáva Marta Vajkunová.

Úverom pomohli cestám v regióne

„Veľmi sme zvažovali každý úver ešte pred jeho čerpaním. Zvolili sme riešenie, ktoré pomohlo zvýšiť kvalitu ciest v regióne. Vďaka úveru od Európskej investičnej banky (EIB) sme opravili 599 km ciest II. a III. triedy. Ich kvalita sa zvýšila. V roku 2004 bolo v kategórii veľmi dobrý stav iba 14,2 percenta ciest, ku koncu roka 2010 už 39,9 percenta,“ vysvetľuje Marta Vajkunová. Na rozdiel od iných krajov KSK riešil záväzky nemocnic. V čase odkúpenia záväzkov bankou mali hodnotu 5,28 milióna eur. Ku koncu roka 2011 má výška záväzkov hodnotu 2,78 milióna eur, kraj ich bude splácať do roku 2015.

Regionálna samospráva sa významne podieľa aj na príprave projektu EHMK 2013. Rozpracované sú významné investičné akcie - rekonštrukcia Východoslovenského múzea, Východoslovenskej galérie, Bábkového divadla a ďalších



Marta Vajkunová
Vedúca referátu strategických investícií KSK. FOTO: VEJA

Ostrov kultúry. „Na ich financovanie slúži úver od Slovenskej sporiteľne, ktorým pokrývame 5-10-percentné predfinancovanie. Ostatné náklady sú uhrádzané z nenávratného finančného príspevku z Regionálneho operačného programu (ROP) a nie zo zdrojov rozpočtu KSK. Práve táto situácia bola dôvodom na výnimku z rozpočto-

vých pravidiel, a preto bolo potrebné ich z celkového dlhu odpočítať,“ upozorňuje M. Vajkunová.

Dôvodom vyššieho stavu celkového dlhu KSK ku koncu roka 2011 sú predovšetkým záväzky voči dodávateľom stavebných prác, ktorí odstraňovali havarijné stavy na cestách po povodniach z roku 2010. Ich zostatok ku koncu roka 2011 je 9,9 milióna eur. Tieto záväzky sa už začali splácať a postupne sa znižujú.

Výšku dlhu sledujú

Konštatovanie analytikov INEKO vyvolalo podľa Marty Vajkunovej znepokojenie v bankových inštitúciách, ktoré financujú KSK. „Tvrdenie, že úroveň angažovanosti sa približuje k limitovanej hranici 60 percent bežných príjmov a KSK je blízko hranice, pri ktorej už nemôže prijať ďalšie úvery, nie je správne. Neviaže sa k zákonom špecifikovanej výške dlhu. My celkovú výšku dlhu sledujeme a sme pripravení aj na prípadné sprísnenie rozpočtových pravidiel. Naša úverová angažovanosť sa už v roku 2012 znížila a ďalšie postupné zníž-

enie očakávame do roku 2015.“

Pravidelný monitoring a sledovanie optimálnej výšky zadlženosti je základnou prioritou KSK. Stráži ho hlavný kontrolór KSK, ale aj externý audítora a doposiaľ aj ratingová agentúra Moody's. Za rok 2011 bol tak potvrdený podiel priamej - teda úverovej zadlženosti KSK v porovnaní s bežnými príjmami predchádzajúceho roka vo výške 33,37 percenta. „Rovnako pozorne sleduje vývoj finančného zdravia KSK aj EIB. Správnosť finančných ukazovateľov musí potvrdiť audítora, prípadne medzinárodný rating.“

Na reakciu samosprávy odpovedal INEKO úpravou údajov. Spolupracovník INEKO Matej Tunega vysvetlil, že údaje od ministerstva financií neurčujú, aká časť bankových úverov pripadá na predfinancovanie eurofondov a je preto potrebné ich vzájomne odsúhlasiť. Po týchto úpravách boli potvrdené výpočty KSK. Za rok 2011 bolo teda celkové zadlženie KSK v porovnaní k bežným príjmom vo výške 55,44 percenta oproti pôvodnému údaju 57,41 percenta. (zb)

Aleja panovníkov vedie k unikátnemu kostolíku



Aleja panovníkov v Čičejovciach
Vznikla vďaka úspešnému projektu z programu KSK. FOTO: JUDY

Tisícny áut prejdú každý deň cez Čičejovce. Južným ťahom do Rožňavy a ďalej na Bratislavu je cesta dlhá. Kto by sa zaujímal, že uprostred dediny stojí unikát. Národná kultúrna pamiatka. Nenápadný ranogotický kostolík z 13. storočia. Z výpadovky treba odbočiť pár metrov k bielej budove, čo na prvý pohľad vyzerá ako sýpka s drevenou zvonovicou v susedstve. Ale druhý pohľad zvnútra ohúri.

ČIČEJOVCE. Unikátne fresky - jedny z najkrajších a najzachovalejších gotických fresiek na Slovensku. Ich datovanie siaha až do 14. storočia, sú teda i staršie ako väčšina ostatných a verejne prístupné. Od soboty k nim vedie

aleja stredovekých kráľov.

Sedem sôch z rúk miestnych rezbárov

Sedem sôch významných stredovekých kráľov v nadživotnej veľkosti vytvorili miestni rezbári Ján Lukács z Moldavy nad Bodvou a Magdaléna Palenčárová z Čičejoviec. Aleja vznikla vďaka úspešnému projektu, ktorý získal 15 tisíc eur z programu Košického samosprávneho kraja Terra Incognita Krajina nespoznaná. „Chceli sme nejakým spôsobom upozorniť ľudí, ktorí cez Čičejovce prechádzajú, že tu máme niečo jedinečné,“ vysvetľuje starosta Július Pelegrin. „Už tri roky sa na seň v kostole koná koncert festivalu historickej hudby, preto sme sprístupnenie aleje naplánovali práve na túto príležitosť.“

Panovníci spojení s krajom

„Pri výbere panovníkov sme predovšetkým zohľadňovali ich spojenie s našim krajom a skutky, ktoré vykonali v jeho prospech. Drevené sochy nadživotnej veľkosti približujú kráľov z piatich storočí. Prvým v poradí je Samuel Aba, ktorý tu vládol v jedenástom storočí a podľa neho nesie meno Abov, posledná z aleje socha Mateja Korvína, ktorým končí éra stredoveku a nastupuje renesancia,“ hovorí spoluautor scenára aleje Slavomír Szabó. Odborným konzultantom pre stvárnenie kráľov, ich odevu a zbroje bol niekdajší riaditeľ VSM a spisovateľ literatúry Jozef Duchoň.

Festival Ars antiqua in via gothica bude na budúci rok jedným z kľúčových podujatí, ktorými sa KSK pripojí k EHMK Košice 2013. (zb)



Národná pamiatka
Kostolík ukrýva unikátne gotické fresky. FOTO: JUDY

TERRA INCOGNITA: ZA POL MILIÓNA PRIBUDNE V KRAJI 39 ZAUJÍMAVOSTÍ

Pol milióna eur z výzvy na rozvoj drobnej infraštruktúry v programe Košického samosprávneho kraja Terra Incognita - Krajina nespoznaná, sa do konca roka zmení na zaujímavé lákadlá pre domácich i zahraničných návštevníkov. Z jediného dotačného programu z verejných prostriedkov bolo podporených 39 projektov v mestách a obciach Abova (13 projektov), Gemera (11), Zemplína (11) a Spiša (4 projekty).

Cieľom výzvy bolo zvýšiť kvalitu služieb v cestovnom ruchu na území Košického kraja. „Chceli sme, aby sa rozšírila ponuka produktov a služieb najmä na troch tematických cestách - Gotickej, Víňnej a Železnej. O grant mohli požiadať právnické alebo fyzické osoby so sídlom alebo tr-

valým pobytom na území Košického kraja, ktoré chceli realizovať projekty na území KSK,“ hovorí vedúca odboru kultúry a cestovného ruchu KSK Jana Kováčová. O podporu sa uchádzalo 137 žiadostí s požadovanou sumou takmer 1,7 milióna eur. Najviac záujemcov bolo zo Zemplína (50) a Abova (41), z Gemery prišlo 27 a zo Spiša 17 žiadostí. Najčastejším žiadateľom boli obce a mestá (74), nasledovali podnikatelia (25) a záujmové združenia (20), cirkevné inštitúcie podali 10 a organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti KSK 8 žiadostí.

Skvost vo Svinici

Len 20 kilometrov od Košíc leží obec Svinica. Nad ňou stojí štíhla vysoká veža románsko-gotického kostola. Pochádza z 12. storočia a je vyzdobená freskami, ktorých časť sa podarilo zachovať. Dnes už neslúži na bohoslužby,

ale stal sa miestom kultúrnych podujatí. Cirkevný zbor reformovanej kresťanskej cirkvi na Slovensku vo Svinici, ktorý má kostol v správe, získal 14 850 eur na jeho čiastočnú obnovu.

Lepší vstup pod Homôlkou

Lesné družstvo Slavošovce získalo 13-tisíc eur na úpravu vstupu do tunela pod Homôlkou a sprístupnenie historickej stavby. Pomôže to skvalitniť kultúrny cestovný ruch Gemera a zvlášť Slavošovce, ktoré sú súčasťou Mikroregiónu Štítnická dolina na Gotickej ceste. Tunel pod Homôlkou patrí medzi vyhladávané technické atrakcie.

Hrad nad Víňným

Občianske združenie Zemplínsko-užská hradná cesta sa rozhodlo vytvoriť bezpečné a zaujímavé prostredie gotického hradu s víňnymi pivnicami a okolitými železornými štôľňami. Prostredníctvom zážitkov chcú

prezentovať zaniknuté remeslá a rozšíriť ponuku o poznanie víňarstva a baníctva v okolí hradu. Projekt získal 15-tisíc eur.

Gelnica má Zámčisko

Hradný kopec nad mestom Gelnica bude atraktívnejší. Mesto Gelnica získalo na jeho revitalizáciu 15-tisíc eur. Výsledkom projektu bude priestor na aktívne spoznávanie histórie. Informačné tabule približia návštevníkom históriu hradu a mesta Gelnica, nová výhľadová hrana ponúkne atraktívny výhľad na mesto a okolie, lavičky dotvoria oddychovú zónu areálu. Otvoria sa aj ďalšie možnosti na zapojenie akropoly do kultúrno-spoločenského života mesta.

Rozhanovské bojisko zhora

Vďaka rekonštrukcii bitky pri Rozhanovciach spred 700 rokov už obyvatelia metropoly vedia, kde sa písala história. Členovia občianskeho združenia Čere-

šenka z Čičatic sa rozhodli, že vybudujú turistickú dominantu v trojuholníku obcí Rozhanovce - Čičatic - Budimír. Kamennú rozhľadňu, ktorá bude pútavo približovať historickú udalosť, ale aj moderne propagovať zaujímavé miesto vzdialené len 12 kilometrov od Košíc. Na realizáciu projektu získali 15-tisíc eur.

Minerály a horniny v Opinej

Kto patril do rodu Keczer a Vecsey? Kde stál hrad Lipovec? Aké pamiatky sa zachovali v severnej časti údolia Olšavy? Odpovede na otázky dá expozícia v kaštieli v Opinej. Tamojší cirkevný zbor evanjelickej cirkvi a. v. získal 4500 eur na vytvorenie expozície histórie regiónu a minerálov Slanských vrchov.

Revitalizácia historického parku pod hradom Slanec

Obec Slanec bude revitalizovať zeleň vo verejne prístupnom historickom parku pod hradom

Slanec a zlepšiť aj informovanosť turistov. Na projekt získala 14 913 eur. Historický park tvorí prepojenie obce s hradom. Je miestom určeným na oddych obyvateľov a návštevníkov obce. Starý grófsky park sa pôvodne rozprestieral pri kaštieli Forgáčovcov. S vodoťryskmi a vzácnymi stromami dovezenými z cudziny predstavoval vrchol krásy a ideálne miesto na oddych.

Pod rejdovskými šindľami

Koncom augusta na 39. ročníku Gemerského folklórneho festivalu v Rejdovej slávnostne otvorili Múzeum tradičnej ľudovej kultúry. Projekt múzea tradičnej ľudovej kultúry získal finančnú podporu 10 870 eur. Obec Rejdová chce aj takýmto spôsobom prispieť k rozvoju cestovného ruchu. Zachovať a propagovať kultúrne dedičstvo predkov, využiť miestny potenciál, bohatý históriu a geografickú polohu.